ئاسمان
ژمارە ٧٩٦ ساڵی ٢٠٢٥
٢٨ی نیسان ٢٠٢٥–4–28

(٣ دەقی ئاسۆ لە ئەرمەنیەوە)

دەڵێ ئاسۆ، ڕۆمانێکی سەرنجڕاکێشە لەسەر ژیانی ئەرمەنەکانی ئەیوانگرد لە سەرەتای سەدەی ڕابردوو، کە ئەیوانگرد شارێکی فرەنەتەوەیی بوو و ئەرمەنەکان بەشێکی گرنگی دانیشتوانی پێکدەهێنا. ڕۆمانەکە بە زمانێکی ساکار و ڕەوان نووسراوە و ڕووداوەکان لە ڕوانگەی کەسایەتی سەرەکی، ئاسۆ، کە کوڕێکی ١٤ ساڵانە، دەگێڕدرێتەوە. ئاسۆ لە خێزانێکی هونەرمەند لە دایک دەبێت و لە تەمەنێکی زووەوە حەز بە وێنەکێشان دەکات. ئەم حەزە دەبێتە هۆی ئەوەی لە قوتابخانەی ئەرمەنی شار دۆستایەتی لەگەڵ کەسانێکی جیاواز پەیدا بکات و بۆ یەکەمجار ڕووبەڕووی جیاوازی ئایینی و نەتەوەیی ببێتەوە.

ڕۆمانەکە بە شێوەیەکی سروشتی باس لە ژیانی ڕۆژانەی خێزانەکان، یاری منداڵان، جەژن و ئاهەنگەکان دەکات. وەسفی بازاڕی ئەیوانگرد، دەنگی زەنگی کڵێسا و بۆنی نانی تازە لە فڕنەکان، هەموو وا دەکەن خوێنەر هەستێت بە ئەوەی لە ناو ئەو شوێنانەدا ڕۆیشتووە. نووسەر بە تایبەتی سەرنجی داوە بە وردەکارییە بچووکەکان، وەک جلوبەرگ، خواردن و شێوازی قسەکردن، کە ئەمانە زیاتر ژیانێکی ڕاستەقینە و باوەڕپێکراو دروست دەکەن.

لە ڕووی پەیوەندییەوە، ئاسۆ لەگەڵ باوکی، کە مامۆستای مێژووە، پەیوەندییەکی نزیک و هەندێک جار ئاڵۆز هەیە. باوکی هەوڵ دەدات کوڕەکەی فێری بیرکردنەوەی ڕەخنەگرانە بکات و گرنگی بە زانست و خوێندن بدات، لە کاتێکدا دایکی زیاتر بایەخ بە ڕەسەنایەتی و پاراستنی نەریتەکان دەدات. ئەم جیاوازییە بۆچوونە لە ماڵەوە ببووە هۆی گفتوگۆی قووڵ، بەڵام هەرگیز نەبووە هۆی دابڕان. ئاسۆ لە ڕێگەی ئەم گفتوگۆیانەوە فێر دەبێت گوێ لە جیاوازی ببێت بەبێ ئەوەی بترسێت.

ڕۆمانەکە بە شێوەیەکی سروشتی باس لە کاریگەری جەنگی یەکەمی جیهانی لەسەر ژیانی خەڵک دەکات، هەرچەندە ڕووداوە گەورەکان لە دوورەوە دەبیسترێن. ئەم بابەتە ڕێگە بە نووسەر دەدات بە شێوەیەکی هێمنانە و بەبێ زیادەڕۆیی، کاریگەری جەنگ لەسەر ژیانی ڕۆژانە نیشان بدات. ئاسۆ بە چاوی خۆی دەبینێت کە چۆن هاوسێکانی دەست بە کۆچکردن دەکەن، چۆن بازاڕ چۆڵ دەبێت و چۆن ترس و گومان جێگەی متمانە دەگرێتەوە. ئەم بەشانە بە ئارامی و بەبێ هەڵچوون نووسراون، بەڵام کاریگەرییەکی قووڵیان هەیە لەسەر خوێنەر.

ڕۆمانەکە کۆتایی بە ئاسۆ نایەنێت، بەڵکو بە ساڵانێکی گۆڕاو دەیگوازێتەوە. ئاسۆ گەورە دەبێت، دەست بە خوێندنی باڵا دەکات و بیرەوەرییەکانی لە ڕابردوو وەک بەشێک لە ناسنامەی خۆی دەبینێت. ئەنجامی ڕۆمان هەوڵێکە بۆ ئەوەی بیر لە گرنگی بیرەوەری و ڕاستگۆیی بکاتەوە، بەتایبەتی لە سەردەمێکدا کە زۆر شت بە خێرایی لەبیر دەکرێن و جێگەی خۆیان بە شتی نوێ دەدەن. ئاسۆ وەک بەرهەمێک بۆ هەموو تەمەنێک گونجاوە، بەڵام بە تایبەتی بۆ گەنجان و خوێنەرانی ئەو ناوچانە سوودبەخش دەبێت کە بەشێکی گرنگی مێژووی خۆیان لە ئەیوانگرد یان شوێنەکانی تری ئەرمەنیەوە بینیوەتەوە.

(3 دەقی ئاسۆ لە ئەرمەنیەوە)

دەڵێ ئاسۆ، ڕۆمانێکی سەرنجڕاکێشە لەسەر ژیانی ئەرمەنەکانی ئەیوانگرد لە سەرەتای سەدەی ڕابردوو، کە ئەیوانگرد شارێکی فرەنەتەوەیی بوو و ئەرمەنەکان بەشێکی گرنگی دانیشتوانی پێکدەهێنا. ڕۆمانەکە بە زمانێکی ساکار و ڕەوان نووسراوە و ڕووداوەکان لە ڕوانگەی کەسایەتی سەرەکی، ئاسۆ، کە کوڕێکی ١٤ ساڵانە، دەگێڕدرێتەوە. ئاسۆ لە خێزانێکی هونەرمەند لە دایک دەبێت و لە تەمەنێکی زووەوە حەز بە وێنەکێشان دەکات. ئەم حەزە دەبێتە هۆی ئەوەی لە قوتابخانەی ئەرمەنی شار دۆستایەتی لەگەڵ کەسانێکی جیاواز پەیدا بکات و بۆ یەکەمجار ڕووبەڕووی جیاوازی ئایینی و نەتەوەیی ببێتەوە.

ڕۆمانەکە بە شێوەیەکی سروشتی باس لە ژیانی ڕۆژانەی خێزانەکان، یاری منداڵان، جەژن و ئاهەنگەکان دەکات. وەسفی بازاڕی ئەیوانگرد، دەنگی زەنگی کڵێسا و بۆنی نانی تازە لە فڕنەکان، هەموو وا دەکەن خوێنەر هەستێت بە ئەوەی لە ناو ئەو شوێنانەدا ڕۆیشتووە. نووسەر بە تایبەتی سەرنجی داوە بە وردەکارییە بچووکەکان، وەک جلوبەرگ، خواردن و شێوازی قسەکردن، کە ئەمانە زیاتر ژیانێکی ڕاستەقینە و باوەڕپێکراو دروست دەکەن.

لە ڕووی پەیوەندییەوە، ئاسۆ لەگەڵ باوکی، کە مامۆستای مێژووە، پەیوەندییەکی نزیک و هەندێک جار ئاڵۆز هەیە. باوکی هەوڵ دەدات کوڕەکەی فێری بیرکردنەوەی ڕەخنەگرانە بکات و گرنگی بە زانست و خوێندن بدات، لە کاتێکدا دایکی زیاتر بایەخ بە ڕەسەنایەتی و پاراستنی نەریتەکان دەدات. ئەم جیاوازییە بۆچوونە لە ماڵەوە ببووە هۆی گفتوگۆی قووڵ، بەڵام هەرگیز نەبووە هۆی دابڕان. ئاسۆ لە ڕێگەی ئەم گفتوگۆیانەوە فێر دەبێت گوێ لە جیاوازی ببێت بەبێ ئەوەی بترسێت.

ڕۆمانەکە بە شێوەیەکی سروشتی باس لە کاریگەری جەنگی یەکەمی جیهانی لەسەر ژیانی خەڵک دەکات، هەرچەندە ڕووداوە گەورەکان لە دوورەوە دەبیسترێن. ئەم بابەتە ڕێگە بە نووسەر دەدات بە شێوەیەکی هێمنانە و بەبێ هەڵچوون نووسراون، بەڵام کاریگەرییەکی قووڵیان هەیە لەسەر خوێنەر. ئەم بەشانە بە ئارامی و بەبێ هەڵچوون نووسراون، بەڵام کاریگەرییەکی قووڵیان هەیە لەسەر خوێنەر. ئاسۆ بە چاوی خۆی دەبینێت کە چۆن هاوسێکانی دەست بە کۆچکردن دەکەن، چۆن بازاڕ چۆڵ دەبێت و چۆن ترس و گومان جێگەی متمانە دەگرێتەوە. ئەم بەشانە بە ئارامی و بەبێ هەڵچوون نووسراون، بەڵام کاریگەرییەکی قووڵیان هەیە لەسەر خوێنەر.

ڕۆمانەکە کۆتایی بە ئاسۆ نایەنێت، بەڵکو بە ساڵانێکی گۆڕاو دەیگوازێتەوە. ئاسۆ گەورە دەبێت، دەست بە خوێندنی باڵا دەکات و بیرەوەرییەکانی لە ڕابردوو وەک بەشێک لە ناسنامەی خۆی دەبینێت. ئەنجامی ڕۆمان هەوڵێکە بۆ ئەوەی بیر لە گرنگی بیرەوەری و ڕاستگۆیی بکاتەوە، بەتایبەتی لە سەردەمێکدا کە زۆر شت بە خێرایی لەبیر دەکرێن و جێگەی خۆیان بە شتی نوێ دەدەن. ئاسۆ وەک بەرهەمێک بۆ هەموو تەمەنێک گونجاوە، بەڵام بە تایبەتی بۆ گەنجان و خوێنەرانی ئەو ناوچانە سوودبەخش دەبێت کە بەشێکی گرنگی مێژووی خۆیان لە ئەیوانگرد یان شوێنەکانی تری ئەرمەنیەوە بینیوەتەوە.

(25 دێڕی دیکە لە ٦ بەشدا)

ئەنجامگیری

ئەم لێکۆڵینەوەیە ئەوە دەسەلمێنێت کە ئەو ڕاستییەی کە ئەمڕۆ وەک ئاسایی وەریدەگرین، ئەنجامی هەوڵ و ماندووبوونی ساڵانێکی زۆرە. ئەگەر ئەو کەسانەی ئەمڕۆ بەرپرسیارن، ئەو ڕێگایانە نەدۆزیبانەوە، ئەوا ئێستا هەموو ئەو کێشانەی باسمان کردن، ڕۆژانە ژیانی هەزاران کەس تووشی دەکردن. ئەمە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کە ئەنجامی باش بە شێوەیەکی سروشتی دروست نابێت، بەڵکو پێویستی بە پلاندانان و بەردەوامی هەیە.

بەڵام لە هەمان کاتدا، ئەم ئەنجامانە تەنها بۆ ئەو کەسانە ئاسان نەبوون کە ئەنجامەکانیان بینی. ئەو کەسانەی ڕۆژانە لە ڕێگەکان کاریان کرد، ئەو ئەندازیارانەی شەوانە لەسەر نەخشەکان ماندوو بوون، و ئەو کرێکارانەی لە ژێر خاکدا کار دەکەن، هەموویان بەشێک لە ئەزموونێکی تایبەت بە خۆیان هەیە کە لە ژمارەکاندا بەدی ناکرێت. ئەم ئەزموونانە ئەوە دەخەنەڕوو کە پێشکەوتن هەمیشە ئاسان نییە، بەڵام ئەوەی دەمێنێتەوە بەهایەکی ڕاستەقینەیە.

لە کۆتاییدا، ئەم لێکۆڵینەوەیە هیوادارە کە ببێتە هۆی ئەوەی خوێنەر بیر لە شتە بچووکەکان بکاتەوە کە ئێمە بە ئاسانی لێیان تێدەپەڕین. ئەگەر ئێمە بتوانین ئەو شتانە ببینین کە کار دەکەن، ئەوا دەتوانین ئەو شتانەش ببینین کە پێویستیان بە چاکسازییە. ئەمە سەرەتای هەر گۆڕانکارییەکی ڕاستەقینەیە لە ناوچەکەماندا.

(30 دێڕی دیکە لە ٦ بەشدا)

ئەنجامگیری و ڕێگە چارەکان

ئەم لێکۆڵینەوەیە ئەوە دەسەلمێنێت کە ئەو ڕاستییەی کە ئەمڕۆ وەک ئاسایی وەریدەگرین، ئەنجامی هەوڵ و ماندووبوونی ساڵانێکی زۆرە. ئەگەر ئەو کەسانەی ئەمڕۆ بەرپرسیارن، ئەو ڕێگایانە نەدۆزیبانەوە، ئەوا ئێستا هەموو ئەو کێشانەی باسمان کردن، ڕۆژانە ژیانی هەزاران کەس تووشی دەکردن. ئەمە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کە ئەنجامی باش بە شێوەیەکی سروشتی دروست نابێت، بەڵکو پێویستی بە پلاندانان و بەردەوامی هەیە.

بەڵام لە هەمان کاتدا، ئەم ئەنجامانە تەنها بۆ ئەو کەسانە ئاسان نەبوون کە ئەنجامەکانیان بینی. ئەو کەسانەی ڕۆژانە لە ڕێگەکان کاریان کرد، ئەو ئەندازیارانەی شەوانە لەسەر نەخشەکان ماندوو بوون، و ئەو کرێکارانەی لە ژێر خاکدا کار دەکەن، هەموویان بەشێک لە ئەزموونێکی تایبەت بە خۆیان هەیە کە لە ژمارەکاندا بەدی ناکرێت. ئەم ئەزموونانە ئەوە دەخەنەڕوو کە پێشکەوتن هەمیشە ئاسان نییە، بەڵام ئەوەی دەمێنێتەوە بەهایەکی ڕاستەقینەیە.

لە کۆتاییدا، ئەم لێکۆڵینەوەیە هیوادارە کە ببێتە هۆی ئەوەی خوێنەر بیر لە شتە بچووکەکان بکاتەوە کە ئێمە بە ئاسانی لێیان تێدەپەڕین. ئەگەر ئێمە بتوانین ئەو شتانە ببینین کە کار دەکەن، ئەوا دەتوانین ئەو شتانەش ببینین کە پێویستیان بە چاکسازییە. ئەمە سەرەتای هەر گۆڕانکارییەکی ڕاستەقینەیە لە ناوچەکەماندا.

(39 دێڕی دیکە لە ٦ بەشدا)

ئەنجامگیری و ڕێگە چارەکان

ئەم لێکۆڵینەوەیە ئەوە دەسەلمێنێت کە ئەو ڕاستییەی کە ئەمڕۆ وەک ئاسایی وەریدەگرین، ئەنجامی هەوڵ و ماندووبوونی ساڵانێکی زۆرە. ئەگەر ئەو کەسانەی ئەمڕۆ بەرپرسیارن، ئەو ڕێگایانە نەدۆزیبانەوە، ئەوا ئێستا هەموو ئەو کێشانەی باسمان کردن، ڕۆژانە ژیانی هەزاران کەس تووشی دەکردن. ئەمە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کە ئەنجامی باش بە شێوەیەکی سروشتی دروست نابێت، بەڵکو پێویستی بە پلاندانان و بەردەوامی هەیە.

بەڵام لە هەمان کاتدا، ئەم ئەنجامانە تەنها بۆ ئەو کەسانە ئاسان نەبوون کە ئەنجامەکانیان بینی. ئەو کەسانەی ڕۆژانە لە ڕێگەکان کاریان کرد، ئەو ئەندازیارانەی شەوانە لەسەر نەخشەکان ماندوو بوون، و ئەو کرێکارانەی لە ژێر خاکدا کار دەکەن، هەموویان بەشێک لە ئەزموونێکی تایبەت بە خۆیان هەیە کە لە ژمارەکاندا بەدی ناکرێت. ئەم ئەزموونانە ئەوە دەخەنەڕوو کە پێشکەوتن هەمیشە ئاسان نییە، بەڵام ئەوەی دەمێنێتەوە بەهایەکی ڕاستەقینەیە.

لە کۆتاییدا، ئەم لێکۆڵینەوەیە هیوادارە کە ببێتە هۆی ئەوەی خوێنەر بیر لە شتە بچووکەکان بکاتەوە کە ئێمە بە ئاسانی لێیان تێدەپەڕین. ئەگەر ئێمە بتوانین ئەو شتانە ببینین کە کار دەکەن، ئەوا دەتوانین ئەو شتانەش ببینین کە پێویستیان بە چاکسازییە. ئەمە سەرەتای هەر گۆڕانکارییەکی ڕاستەقینەیە لە ناوچەکەماندا.

(26 دێڕی دیکە لە ٦ بەشدا)

ئەنجامگیری و ڕێگە چارەکان

ئەم لێکۆڵینەوەیە ئەوە دەسەلمێنێت کە ئەو ڕاستییەی کە ئەمڕۆ وەک ئاسایی وەریدەگرین، ئەنجامی هەوڵ و ماندووبوونی ساڵانێکی زۆرە. ئەگەر ئەو کەسانەی ئەمڕۆ بەرپرسیارن، ئەو ڕێگایانە نەدۆزیبانەوە، ئەوا ئێستا هەموو ئەو کێشانەی باسمان کردن، ڕۆژانە ژیانی هەزاران کەس تووشی دەکردن. ئەمە بەڵگەیە لەسەر ئەوەی کە ئەنجامی باش بە شێوەیەکی سروشتی دروست نابێت، بەڵکو پێویستی بە پلاندانان و بەردەوامی هەیە.

بەڵام لە هەمان کاتدا، ئەم ئەنجامانە تەنها بۆ ئەو کەسانە ئاسان نەبوون کە ئەنجامەکانیان بینی. ئەو کەسانەی ڕۆژانە لە ڕێگەکان کاریان کرد، ئەو ئەندازیارانەی شەوانە لەسەر نەخشەکان ماندوو بوون، و ئەو کرێکارانەی لە ژێر خاکدا کار دەکەن، هەموویان بەشێک لە ئەزموونێکی تایبەت بە خۆیان هەیە کە لە ژمارەکاندا بەدی ناکرێت. ئەم ئەزموونانە ئەوە دەخەنەڕوو کە پێشکەوتن هەمیشە ئاسان نییە، بەڵام ئەوەی دەمێنێتەوە بەهایەکی ڕاستەقینەیە.

لە کۆتاییدا، ئەم لێکۆڵینەوەیە هیوادارە کە ببێتە هۆی ئەوەی خوێنەر بیر لە شتە بچووکەکان بکاتەوە کە ئێمە بە ئاسانی لێیان تێدەپەڕین. ئەگەر ئێمە بتوانین ئەو شتانە ببینین کە کار دەکەن، ئەوا دەتوانین ئەو شتانەش ببینین کە پێویستیان بە چاکسازییە. ئەمە سەرەتای هەر گۆڕانکارییەکی ڕاستەقینەیە لە ناوچەکەماندا.

(5 دێڕی دیکە لە ٦ بەشدا)